

## **Høring i Familie- og kulturkomiteen**

torsdag 15. november 2005

# Presentasjon av MFO

## MFOs medlemmer

Musikernes fellesorganisasjon (MFO) er et fagforbund for musikere og kirkemusikere, sangere, dansere, pedagoger, sufflører og teaterinspisienter m.m. Med nær 7.000 medlemmer er MFO den klart største kunstnerorganisasjonen i Norge.

## MFOs historikk

MFO ble etablert 1.1.2001 ved en sammenslutning av tidligere Norsk Kantor- og Organistforbund (etablert 1904), Norsk Musikerforbund (etablert 1911) og Norsk Musiker- og Musikkpedagogforening (etablert 1974).

## MFOs organisasjon

MFOs medlemmer er fordelt på 10 regionlag som omfatter ett eller flere fylker, og fire landsforeninger. Forbundet har fagseksjoner for musikere, kirkemusikere, pedagoger og scenekunst. MFOs høyeste myndighet er landsmøtet, som ordinært møtes hvert fjerde år; neste gang høsten 2006. I landsmøteperioden ledes MFO av et forbundsstyre med leder (forbundsleder), to nestledere og 9 styremedlemmer. Alle fagseksjonene er representert i forbundsstyret.

MFO er tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge.

## MFOs formål og prinsippprogram

Musikernes fellesorganisasjon har som formål å ivareta medlemmenes faglige, økonomiske, sosiale og kunstneriske interesser. Dette skal søkes nådd ved:

- å opprette tariffavtaler og avtaler om vederlag for bruk av medlemmenes prestasjoner;
- å yte medlemmene veiledning, bistand og rettshjelp i faglige spørsmål og tvister;
- å arbeide for reformer i lovgivningen;
- å påvirke den kultur- og utdanningspolitiske utviklingen og arbeide for økt forståelse for kunstnernes betydning i samfunnet;
- å utgi et medlemsblad, og å drive annet opplysningsarbeid om faglige, kulturpolitiske og kunstneriske emner.

## MFOs prinsippprogram

MFOs nåværende prinsippprogram, som ble vedtatt av landsmøtet i 2002, stiller opp følgende hovedoppgaver for denne landsmøteperioden:

- MFO skal arbeide for trygge arbeidsplasser og gode lønns- og arbeidsvilkår for medlemmene.
- MFO skal arbeide for bedre rammebetingelser for kunst- og kulturlivet.
- MFO skal arbeide for at det utvikles et rikt, aktivt og inkluderende kunst- og kulturliv som gir like rett til kunst- og kulturtilbud for alle, uavhengig av forutsetninger, bosted og økonomi.
- MFO skal arbeide for at kunstfagenes stilling i grunnskole og videregående skole styrkes, og for at musikk- og kulturskolene utvikles som kunstnerlige og kulturelle kraftsentra i lokalmiljøene.
- MFO skal være aktiv og tydelig i den kunst-, kultur-, kirke- og utdanningspolitiske debatten.
- MFO skal bygge en demokratisk organisasjon med tente og kompetente tillitsvalgte som kan ivareta sine oppgaver på en inkluderende og effektiv måte.
- MFO skal arbeide for økt medlemsoppslutning, også fra beslektede, kunstfaglige yrkesgrupper.

# MFOs hovedkrav til kulturbudsjettet

## Generelt

MFO er i det store og hele tilfreds med kulturdelen i det foreliggende forslaget til statsbudsjett for 2006. Men vi ønsker selvsagt at staten skal bruke enda større ressurser på å sikre alle innbyggerne et likeverdig kunst- og kulturtilbud på et høyt kvalitativt nivå, og på å gi kunstnerne og kulturarbeiderne trygge og gode arbeidsvilkår og utviklingsmuligheter. Vårt krav er at kulturdelen snarest mulig skal økes til minst 1% av statsbudsjettet.

## Kunst- og kulturformidling

### Ensemblestøtten

MFO er glad for at Regjeringen i tilleggsproposisjonen foreslår å øke bevilgningen til tilskuddsordningen for musikkensembler med 2 mill. kroner i tillegg til den økningen som var foreslått i St.prp. nr. 1 (2005-2006).

I 2005 har Norsk kulturråd fordelt 9,5 mill. kroner til 74 ensembler. Det var imidlertid 147 ensembler som søkte om til sammen ca 55 mill. Dette er en økning på 25% på ett år, og det er åpenbart at tilskuddsordningen har avgjørende betydning for opprettholdelsen og utviklingen av et bredt spekter av profesjonelle musikkensembler. Etter MFOs oppfatning bør ordningen så snart som mulig gis vesentlig større rammer enn den nå har.

Det er også et åpenbart behov for å følge opp Norsk Jazzforums tanker om en særskilt støtteordning for store, profesjonelle jazzensembler.

### Produksjonsstøtte

De ulike produksjonsstøtteordningene er viktige for å delfinansiere bl.a. fonogramproduksjoner og konsertproduksjoner som det ellers ikke ville vært økonomisk mulig å sette ut i livet. Den viktigste ordningen er Fond for lyd og bilde, hvor Regjeringen i tilleggsproposisjonen foreslår en økning på 2 mill. kroner i 2006. Bevilgningen blir dermed 21,5 mill. kroner, mens den i 2005 var på 19,5 mill. og i årene 2002 - 2004 på 25 mill. kroner. Den beskjedne økningen som nå er foreslått bringer altså ikke fondet tilbake til det nivået det tidligere har hatt. Sett ut fra de behovene som er dokumentert gjennom den årlige søknadsmengden, burde bevilgningen til fondet heller vært økt enn redusert i forhold til dette tidligere nivået.

### Innkjøpsordningen

Innkjøpsordningen for fonogram skal bidra til å øke kjennskapen til og spredningen av norske fonogrammer. Ordningen skal stimulere til et mangfoldig og kreativt produksjonsmiljø for fonogrammer med musikk av norske opphavsmenn og/eller utøvere. MFO har sammen med flere andre organisasjoner lenge krevd at innkjøpsordningen må styrkes. Budsjettrammen for 2005 er på 9,7 mill. kroner, og Regjeringen foreslår i tilleggsproposisjonen å øke denne med 1 mill. Dette er langt fra tilstrekkelig for å kunne kjøpe inn et så bredt utvalg av utgivelser som ønskelig i forhold til ordningens formål.

### Riksscene for folkemusikk og folkedans

Regjeringen foreslår i tilleggsproposisjonen en bevilgning på 1,5 mill. kroner til etablering av en nasjonal scene for folkemusikk og folkedans. Tiltaket er svært viktig for utviklingen og utbredelsen av dette kulturområdet.

Den foreslåtte bevilgningen er imidlertid ikke i nærheten av hva som trengs for å sikre den framtidige driften. Før prosjektorganisasjonen kan inngå leiekontrakt for de aktuelle lokalene i Kulturkvartalet Schous i Oslo må det dessuten allerede nå stilles garanti for årlig husleie på minst 5 mill. kroner fra 2008. Det er neppe andre enn staten som kan stille en slik garanti.

Etter vår oppfatning må de nødvendig midlene stilles til rådighet nå, dersom dette prosjektet skal kunne realiseres.

## Nasjonal jazzscene

I de to budsjettproposisjonene er det til sammen foreslått en betydelig økning av tilskuddet til Norsk Jazzforum, særlig med sikte på utviklingen av en nasjonal jazzscene. Dette er også et svært viktig tiltak for en musikksjanger i rivende utvikling. Etter MFOs oppfatning er det i tillegg viktig at bevilgningen til de regionale jazzsentrene følges opp med årlige økninger for å støtte opp om de lokale og regionale aktivitetene. Dette er det dessverre lite rom for i de foreliggende budsjettforslagene.

## Kunstnerne og kulturarbeiderne

### Levekår

Det er snart 15 år siden det sist ble gjennomført en inntekts- eller levekårsundersøkelse blant kunstnere. Siden da har mange grunnleggende forhold blitt endret, og MFO har lenge ivret for at det må gjennomføres en ny og bredt anlagt undersøkelse. Vi hilser derfor Regjeringens forslag om å sette av 1 mill. kroner til dette formålet velkommen. MFO forutsetter at undersøkelsen blir gjennomført av et kompetent forskermiljø og i nært samarbeid med kunstnernes organisasjoner.

### Stipender

MFO har lenge sett med bekymring på nedprioriteringen av garantiinntektene for kunstnere, som etter vår oppfatning fortsatt er et viktig virkemiddel for å sikre kunstnernes levekår. Vi beklager derfor at denne utviklingen videreføres ved at ytterligere to garantiinntekter blir gjort om til arbeidsstipender.

### Sosialt sikkerhetsnett og trygdeytelser

Blant MFOs medlemmer - og helt sikkert også i andre kunstnergrupper - er det langt flere frilansere uten fast arbeidsforhold enn det er ansatte i ordinære arbeidsforhold. Vi er i stadig større grad blitt oppmerksomme på at disse kunstnerne blir møtte av dårligere trygdevilkår og dermed et dårligere sikkerhetsnett enn fast ansatte arbeidstakere.

Selv om dette ikke er en budsjettsak - i alle fall ikke på kulturbudsjettet - vil vi benytte anledningen til å gjøre komitéen kjent med problemstillingen, og vi minner om hva et mindretall i den daværende Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen uttalte i Innst.S.nr.155 (2003-2004) om kulturpolitikk fram mot 2014:

*Disse medlemmer peker på at mange frilansere har vanskelige arbeidsvilkår. Både partene i arbeidslivet og offentlige myndigheter kan bidra til at disse bedres. Disse medlemmer ber Regjeringen vurdere endringer i trygdeordningene, blant annet sykepengeordningen, fødsels- og adopsjonspengeordningene og dagpengeordningen, for disse gruppene. I forbindelse med behandlingen av pensjonskommisjonens forslag vil det også være naturlig å se nærmere på pensjonssituasjonen for utøvende frilanskunstnere uten fast arbeid.*

MFO vil komme tilbake til disse spørsmålene også i andre sammenhenger.

## Musikk, teater- og operainstitusjonene

### Institusjonenes rolle

Institusjonene i norsk kulturliv - ikke minst på musikk- og scenekunstheltet - har en grunnleggende rolle både som formidlere av kunst og kultur og som arbeids- og oppdragsgivere for kunstnerne.

Vi har de senere årene stadig sett påstander om at det er et motsetningsforhold mellom institusjonene og det såkalte frie feltet, og at det er et konkurranseforhold mellom de kunstnerne som er ansatt i institusjonene og frilanskunstnerne. Slike påstander er i det store og hele uriktige. Det handler tvert i mot om et samspill hvor den ene knapt nok kan overleve uten den andre.

Institusjonene må derfor gis rammebetingelser som gjør det mulig for dem å befestes og utvikle sine roller, og som skaper nødvendig rom for kreativitet og nyskaping.

## **Underkompensasjon for lønn- og prisvekst**

Den offentlige driftsstøtten til orkestrene og teatrene har i årevis økt for lite til å kompensere for den reelle lønns- og prisveksten. Dette gjelder både de nasjonale og de regionale institusjonene.

Med de økningene som er foreslått i tilleggsproposisjonen blir dette misforholdet rettet opp for de fleste orkestrene og teatrene i forhold til i år. Men det er bare for noen få at økningen er stor nok til å ta igjen det etterslepet som har bygget seg opp over flere år.

Og for de orkester- og teaterinstitusjonene som verken har fått såkalte økte tilskudd i St.prp. nr. 1 (2005-2006) eller i tilleggsproposisjonen er situasjonen fortsatt like alvorlig. Dette gjelder bl.a. Det Norske Teatret, Nasjonaltheatret og Den Nasjonale Scene, som alle får en regulering av tilskuddet med 1,96% i forhold til 2005, og ikke minst Oslo-filharmonien, som får en regulering på 1,92%. Finansdepartementets anslag for lønnsvekst fra 2005 til 2006 er på 3,5%, og det er ingen grunn til å regne med at veksten i disse institusjonene kan bli mindre enn dette. Se vedlegg.

Det er etter MFOs oppfatning tvingende nødvendig at tilskuddene til alle musikk- og teaterinstitusjonene i det minste oppveier for forventet pris- og lønnsvekst, med mindre man ønsker en reell reduksjon av aktiviteten og tilbudet til publikum.

## **Stavanger Symfoniorkester og "Sounds from the Cathedral"**

MFO vil peke særskilt på Stavanger Symfoniorkestrets planlagte prosjekt "Sounds from the Cathedral" som er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2005-2006) (innledningen til programkategori 08.20 Kulturformål, side 50). Prosjektet er etter MFOs vurdering svært interessant. Selv om det ikke er nødvendig med en statlig bevilgning i 2006, håper vi derfor at komiteen vil slutte opp om departementets planer om prosjektstøtte i 2007 og 2008, og en varig tilskuddsøkning fra 2009.

## **Kommunale egenandeler i skolekonsertordningen**

MFO vil til slutt ta opp en sak som bl.a. fylkeskultursjefene har tatt opp med komiteen i en egen henvendelse. Tidligere har deler av de kommunale egenandelene i Rikskonsertenes skolekonsertordning blitt tilbakeført til de respektive fylkeskommunene til finansiering av regionale konserttilbud m.m. spesielt rettet mot barn og ungdom. Ved behandlingen av St.prp. nr. 60 (2004-2005) (Kommuneproposisjonen) (Innst. S nr. 245 (2004-2005)) sluttet Stortinget seg til departementets opplegg for finansiering av en utvidelse av skolekonsertordningen slik at den fra 2006 også innføres i 21 kommuner som ikke tidligere har vært med. Opplegget innebærer at de kommunale egenandelene heretter i sin helhet brukes til å finansiere denne ordningen, og at den delvise tilbakeføringen til fylkeskommunene opphører.

Mange fylkeskommuner har dimensjonert sitt eget konsertapparat med bl.a. distriktsmusikere på grunnlag av bl.a. den tidligere fordelingen av de kommunale egenandelene, og risikerer med den nye modellen nå å måtte bygge ned aktiviteten fort og dramatisk. Dette forsterkes ved at informasjonen fra sentrale myndigheter om konsekvensene av omleggingen etter det vi vet neppe har vært god nok.

MFO ber om at komiteen vurderer hva som kan gjøres for å gjenopprette den tidligere finansieringsmodellen, eller på annen måte sikre at fylkeskommunens aktiviteter på disse områdene ikke blir skadelidende.